

Koexistensens teori

Då de ryska ledarna under senare tid förkunnat koexistens, fredlig samlevnad, med den kapitalistiska (demokratiska) världen och tagit avstånd från krig, erövringar och kupper som nödvändiga medel för kommunismens seger har många inom de hotade staterna föreställt sig att detta innebär något nytt åtminstone i kommunismens teori. Huruvida en ny praktik kommer att tillämpas i anslutning till denna "nya" teori betvivlas ofta även bland dem som är övertygade om den teoretiska förändringen, men det är uppenbart att tron på revision av teorin är ägnad att inge tro på en viss omläggning av taktiken, av praktiken. Ryssarna säger visserligen fortfarande att koexistens på mycket lång sikt är omöjlig, att kommunismen slutligen överallt skall besegra kapitalismen. Dessa deklamationer ter sig dock skäligen likgiltiga om seger tänks vunnit genom fredlig tävlan — därför är koexistenstanken av utomordentlig betydelse i propagandan.

Denna tanke är emellertid inte ny; själva begreppet koexistens formades av Lenin. Det finns intet i Chrustjovs eller Sjepilovs eller andras tal — på tjugonde partikongressen eller i andra sammanhang — som på denna punkt eller på någon punkt av betydelse innebär en revision av den kommunistiska teorin.

Det enklaste beviset för detta påstående är att med förkunnandet av koexistens och fredligheten inte förenas den ringaste antydning om att den ryska politiken tidigare varit bestämd av andra åsikter. Det sägs inte att erövringen av tio mellaneuropeiska stater under och efter kriget varit ett brott mot principen om fredlig sammanlevnad. Tvärtom har Chrustjov på tjugonde partikongressen och vid andra tillfällen förklarat att Sovjets vinster inte beror på vare sig erövring eller inbördeskrig, utan på att de ockuperade områdena och satelliterna frivilligt anslutit sig till Ryssland. Att Estland, Lettland och Litauen blivit ryska, att Polen, Tjeckoslovakien, Ungern, Östtyskland, Bulgarien, Rumänien och Albanien blivit ryska drabbanter är alltså inte något avsteg från grundsatsen om koexistens, utan endast en tillämpning av principen om nationernas självbestämmanderätt. Därav följer att även erövringar i framtiden från koexistensens synpunkt är fullt i sin ordning — helt enkelt därför att ryska erövringar enligt kommunistiskt språk aldrig är, aldrig kan vara, verkliga erövringar, erövringar i egentlig mening, de är alltid frigörelser.

Vad Rysslands teoretiker nu säger om koexistens, fred, krig och förhållandet mellan kommunism och kapitalism är nästan ord för ord detsamma som Lenin, Stalin och andra sagt före dem. Så snart tron på en snabb världsrevolution efter det kommunistiska maktövertagandet i Ryssland grusats övergick man till teorier om kortare eller längre koexistens, varvid väl att märka det spe-

ciella ordet koexistens uttrycker att den fredliga sammanlevnaden är ett provisorium — även på den punkten är dubbelspråket av största värde. Lenins skrift mot den "vänsterkommunistiska barnsjukdomen" (1920) eller hans tal vid den fjärde årsdagen av revolutionen (1921) är exempelvis till stor del en kritik av dem som tänker sig omedelbar seger genom våld och revolutioner; det gäller för kommunismen "att i sin taktik utveckla den yttersta smidighet", att förbereda nya framgångar medan man lever "sida vid sida" med kapitalismen. Men denna koexistensteori är, såsom Lenin gång på gång säger, intet avståndstagande från krig och kupper, då sådana taktiska medel lönar sig, och går under alla förhållanden blott ut på ett uppskjutande av det totala och universella kommunistiska maktövertagandet. "Om kriget föres av proletariatet, sedan det besegrat bourgeoisie i sitt eget land, och om det förs i syfte att stärka och utvidga socialismen, då är ett sådant krig legitimt och "heligt" — alltså ett ryskt krig är alltid berättigat.

På samma sätt resonerar Stalin, även om hans skrifter ger intrycket att han tänker sig en längre tid än Lenin för vinnandet av den slutliga segern. Det är fråga om "en hel historisk epok, fylld av angrepp och reträtter, segrar och nederlag". Men liksom Lenin och Chrustjov talade Stalin om samlevnad och fred samtidigt som han hotade. "Vår utrikespolitik är klar. Det är en politik för fredens bevarande. Sovjetunionen tänker inte på att hota någon, vem det vara må, och än mindre att anfälla någon, vem det vara må... Vi är beredda att med slag återgå på varje slag från krigsanstiftarnas sida" (26 januari 1934). "Vi är för freden... Vi är för ett fredligt, intimt och gott förhållande till alla grannländer... Vi är för understöd åt de folk som fallit offer för aggressio-

nen... Vi är beredda att med ett dubbelt slag besvara slaget från de krigsanstiftare som försöker kränka Sovjetgränserna" (10 mars 1933). Men samme Stalin förklarade ständigt att våld och krig var rättfärdiga som kommunistiska maktmedel. Proletariatet i Ryssland, alltså de ryska kommunistledarna, skall, skriver han, utnyttja "makten till att undertrycka ut-sugarna, för landets försvar, för att befästa förbindelserna med andra länders proletärer, för revolutionens utveckling och seger i alla länder".

Chrustjov och hans män upp-repar allt detta. Chrustjov för-ordrar fredlig samlevnad, men förutsäger tillika socialismens seger. Han tänker sig möjlig-heten av att kommunismen i vissa länder skall segra fredligt, men säger också att en "skarp klasskamp av revolutionär natur" är ofrånkomlig i länder "där kapitalismen är stark, där den har i sin hand en väldig polis- och militärmakt" — är det någon som tror att härmed menas något annat än att våld måste tillgripas om kommunismen inte kan segra utan våld? Suslov uttryckte sig på tjugonde partikongressen ännu tydligare. Kommunismen föredrar inte våld, sade han, om den kan segra med mindre smärtsamma medel; "om metoderna blir mera fredliga eller mera våldsamma beror inte så mycket på arbetarklassen som på omfattningen och formen för de utsugande klassernas motstånd".

Denna förkunnelse innebär helt enkelt "krona upp, så vinner jag, klave upp, så förlorar du" — våld, då man kan lyckas med våld, fred, då man kan lyckas utan våld eller så länge man inte kan lyckas med våld. Den är densamma under Lenin, Stalin och Chrustjov — växlingarna mellan våld och mildhet är inte betingade av skilda teorier, utan av skilda praktiska lägen. Till propagandan hör att motståndaren, den farligaste motståndaren, alltid påstås vara krigisk även om han ibland vill fred av fruktan för Sovjet eller för att i hemlighet förbereda ett krig — man anklagar alltså motståndaren för den teori man själv förkunnar. Det otroliga är att varje gång härskarna i Moskva betonar koexistenslinjen i sin ideologi lyckas de framkalla starka illusioner i den fria världen.